

OSOBA SUDCU V SPRAVODLIVOM PROCESE

NADEŽA VACULÍKOVÁ, MARTIN TURČAN

Právnická fakulta Univerzita Komenského v Bratislave, Slovensko

Abstract in original language

Príspevok sa dotýka otázok sudcovskej nezávislosti, odbornosti a etiky, ktoré predstavujú predpoklady spravodlivého súdneho procesu. Autori sa zaoberajú predmetnou problematikou z hľadiska právnej teórie i z hľadiska súdnej praxe..

Key words in original language

sudca, spravodlivý proces, sudcovská nezávislosť, sudcovská etika, sudcovská odbornosť

Abstract

Paper touches issues of judge's independence, proficiency and ethics which represent presumptions of fair trial. The authors look at the issue from prospective of jurisprudence and also from prospective of judicial practice.

Key words

judge, fair trial, judge's independence, judge's ethics, judge's proficiency

1. PÁR MYŠLIENOK K STAVU SÚDNICTVA

Je všeobecne známou skutočnosťou, že aktuálny obraz súdnictva na Slovensku sa v očiach verejnosti neteší príliš veľkej obľube a že stupeň dôvery verejnosti v súdnictvo je značne nízky.¹ Čo k tomu povedať? Inšpirujme sa niekoľkými myšlienkami akademickej autority profesorky Alexandry Krskovej, ktorá už dlhšiu dobu publikuje k otázkam úrovne súdnictva a výzvam (najmä hodnotovým), ktoré pred ním stoja.

Pokiaľ ide o pohľad na súdnu moc, možno povedať, že verejnosť bežne reaguje „poznámkami o sudcoch ako o podozrivej, skorumpovanej skupine, či dokonca o justičnej mafii.“² Alexandra Krsková pripomína, že je zbytočné klásť otázku, či má na to verejnosť právo. „V demokratickom štáte sú občania zdrojom moci a diskutovať môžu a majú o všetkých jej aspektoch.“³ Podľa Krskovej je diskusia a

¹ Podľa Eurobarometra súdnictvu u nás dôveruje približne 30% občanov, čo výrazne zaostáva za priemerom EÚ, ktorý je na úrovni okolo 40% (viď: <http://www.sudcovia.sk/Dokumenty/doveryhodnost-sudnictva-eurobarometer>, dostupné dňa 06.12.2011).

² Krsková, A.: Kritika súdnictva a potreba etického kódexu, In: Prístup k spravodlivosti - bariéry a východiská 8, „Presvedčivosť a transparentnosť rozhodovania súdov“. Konferencia, Senec: VIA IURIS, 2009, s. 46.

³ Tamtiež

kritika súdnictva občanmi vo všeobecnosti legitímna a bude permanentná, otázkou ale zostáva, či je vždy aj oprávnená, dôvodná a spravodlivá k sudcom, ktorí môžu veľmi zle vnímať sociálny paradox, že ľudia sú k nim naladení horšie než k politike, hoci im, napriek všetkému, zo všetkých verejných inštitúcií najviac slúžia.⁴ „Každý, kto príde do styku s justičným prostredím a neuspje v konaní pred súdom podľa svojich predstáv, má sklon hľadať v príčinách svojho neúspechu niečo podozrivé.“⁵ Môže to byť snaha vidieť v konaní sudcu vplyv politických zásahov, neodbornosť, nepripravenosť na súdne pojednávanie, neznalosť prípadu, či snáď osobnú aroganciu sudcu a pod.

Stotožňujeme sa s názorom, že jednou z príčin skutočnosti, že „väčšina občanov vníma obraz súdnictva hmlisto a zaujato, spôsobom, ktorý predstavuje mnoho iracionálnosti, stereotypov a emócií“ môže byť ich nízke právne povedomie.⁶ Tiež je pravdou, že určitú rolu vo vnímaní súdnictva hrajú aj médiá, ktoré ochotne vychádzajú v ústrety stále väčšiemu tlaku verejnosti a nepostupujú vždy s patričnou dávkou etiky.⁷ Určitým výzvam by teda mali čeliť nielen sudcovia ale aj verejnosť a médiá.

Profesorka Krsková už dlhšie poukazuje na skutočnosť, že „tradičná koncepcia sudcu sa mení. Jeho úlohy sú stále divergentnejšie a stáva sa subjektom mnohých, neraz rozporných očakávaní a nárokov: má rozhodovaciu, ale aj administratívnu právomoc, zmieruje i trestá, má všetko dôkladne zvážiť a pritom promptne rozhodnúť, má poznať zlo i vášeň, bez ktorých nikto nie je ľudský, má byť zároveň nad ne povznesený a od nich očistený. Prísny rešpektovaním práva musí sa vyhnúť zlovôli a subjektívnosti, avšak priveľa lojálnosti robí z neho spolupracovníka nie vždy spravodlivej moci. Sudca je vývojom dezorientovaný a pýta sa, akým hodnotám má vlastne slúžiť. Akoby sa problematizoval konsenzus medzi ním a spoločnosťou, pokiaľ ide o image profesie, o profesijnú kultúru. Zdá sa, že bude treba znova preveriť a teda hlboko analyzovať spoločenské poslanie tohto vznešeného povolania. Kríza sudcu je krízou identity tejto profesie.“⁸

⁴ Tamtiež.

⁵ Krsková, A.: Kritika súdnictva a potreba etického kódexu, In: Prístup k spravodlivosti - bariéry a východiská 8, „Presvedčivosť a transparentnosť rozhodovania súdov“. Konferencia, Senec: VIA IURIS, 2009, s. 46-47.

⁶ Vid' Krsková, A.: Kritika súdnictva a potreba etického kódexu, In: Prístup k spravodlivosti - bariéry a východiská 8, „Presvedčivosť a transparentnosť rozhodovania súdov“. Konferencia, Senec: VIA IURIS, 2009, s. 47.

⁷ Tamtiež.

⁸ Krsková, A.: Kríza identity sudcu?, In: Justičná revue, 1994, roč. 46, č. 3-4, s. 11.

Možno len súhlasiť s tvrdením, že „sudcovia tvoria zvláštnu spoločenskú skupinu, vybranú „frakciu“ čestného povolania. Občania si musia byť istí, že veľká moc nad nimi je zverená čestným, vzdelaným ľuďom, ktorí rešpektujú najvyššie štandardy etického správania.“⁹

Spoločnosť teda stojí pred otvorenou otázkou, akým spôsobom riešiť problém vzťahu súdnej moci a verejnosti. V duchu predchádzajúcich citátov sa domnievame, že jedným z predpokladov riešenia tohto problému je prítomnosť pozitívnych sudcovských osobností.

2. OTÁZKA OSOBNOSTI SUDCU

Je pravdou, že „vzhlľadom na význam súdnictva k najdôležitejším otázkam patrí spôsob a ustanovovanie sudcov do ich funkcie. Na strane jednej ide o to, aby spôsob výberu sudcov zabezpečil čo najlepšie kvalifikované osobnosti spôsobilé zaručiť funkčnosť súdov, na strane druhej je spôsob ustanovovania podstatným faktorom pre výkon nestrannej a nezávislej súdnej moci.“¹⁰

Nevyhnutnou požiadavkou spravodlivého súdneho procesu je v prvom rade odbornosť sudcu. Je zrejmé, že sudca, ktorý má rozhodnúť spravodlivo, musí postupovať odborne. Jeho znalosti hmotného a procesného práva, ako aj právnej filozofie a teórie, sú predpokladom kvalitného a erudovaného uskutočňovania procesu aplikácie práva.¹¹

Zároveň je potrebné, aby sudca dosahoval určité morálne kvality. Len tie môžu zaručiť, že svoje odborné znalosti bude uplatňovať v záujme *boni et aequi*.¹² Obe požiadavky – požiadavka odbornosti aj

⁹ Krsková, A.: *Etika právnického povolania*, Bratislava: VO PraF UK, 1994, s. 100, ISBN 80-7160-065-2.

¹⁰ Posluch, M. - Cibulka, L.: *Štátne právo Slovenskej republiky*, Bratislava: Heuréka, 2006, s. 263, ISBN 80-89122-31-0.

¹¹ V tomto duchu sa vyjadril aj Najvyšší súd SR v odôvodnení svojho rozhodnutia vo veci so sp. zn. 4Ndz 2/2011: „Nezávislosť s nestrannosťou a odbornosťou (kvalifikáciou) sudcu sú podmienkami kvalitného rozhodovania a jeho predvídateľnosti a sledujú tak význam riadneho napĺňania (poskytovania) spravodlivosti.“

¹² Na tomto mieste zohráva svoju úlohu aj profesijná etika. „Etika prichádza k sudcovi ako odpoveď na problémy jeho identity i ako návod na riešenie konfliktov, resp. na určenie hraníc kontradiktórnych imperatívov. Tieto konflikty sa týkajú súdnictva, osoby sudcu i jeho rozhodovania. Problém etiky sa vynára napríklad, keď zákon narazí na svedomie. Je rozpor medzi prezumpciou nevinu a väzbou, medzi kvalitou a kvantitou vybavených vecí a pod. Keďže sami sudcovia sú citliví na svoju prestíž a elitnosť, neradi medzi sebou trpia pochybných kolegov, na pomoc sa volá profesijná etika. Utekánie sa k nej nie je len módnym trendom, ale celkovým kultúrnym pohybom na záchranu prestíže profesie.“ (Garapon, A.: *Le juge et son Éthique*. In: *Débats* 24. juillet, 1992, s. 4, citované podľa: Krsková, A.: *Etika*

požiadavka morálnosti sú predpokladmi sudcovskej nezávislosti.¹³ Veď „sudcovská nezávislosť je nemysliteľná bez vysokej vzdelanostnej, odbornej, profesionálnej pripravenosti a morálnej či mravnej úrovne“¹⁴. Ako poznamenal aj Ústavný súd ČR „nezávislosť sudcov je v prvej rade podmienená jej morálnou integritou a odbornou úrovňou (...).“¹⁵ Jedná sa o tú stránku sudcovskej nezávislosti, ktorá je bytostne naviazaná na osobu sudcu, na jeho osobnosť.¹⁶

V doterajšej Slovenskej judikatúre nenájdeme mnoho rozhodnutí, v ktorých by sa súd zaoberal otázkou osobnostného (teda odborného a morálneho) profilu sudcu. Jedno z mála takýchto rozhodnutí, ak nie jediné, ktoré sa tejto otázke určitým spôsobom dotýka, vzišlo pred dvomi rokmi z rúk Ústavného súdu SR. V predmetnej veci sa jednalo o otázku váhy osobnostných (najmä odborných) kvalít sudcu pri jeho výbere do významnej euroinštitúcie, od ktorej sa očakáva realizácia spravodlivého súdneho procesu.

V roku 2009 rozhodovala Súdna rada SR o slovenskom kandidátovi na pozíciu sudcu Súdneho dvora Európskych spoločenstiev so sídlom v Luxemburgu (ďalej len „SDES“). Výber sa uskutočňoval z dvoch kandidátov. Kandidát, ktorý vo voľbe uspel, bol zvolený jednoznačnou väčšinou hlasov. Neúspešný kandidát však nebol spokojný s formou rozhodnutia, ktoré súdna rada prijala (uznesenie č. 437/2009). Nedostatok videl v absencii akejkoľvek zmienky o dôvodoch, na základe ktorých sa o výbere sudcu SDES rozhodlo.

právnického povolania, Bratislava: VO PraF UK, 1994, s. 100, ISBN 80-7160-065-2).

¹³ Eva Ottová v tomto zmysle uvádza: „Predpokladom osobnej nezávislosti sudcu je aj jeho odbornosť. Nestačí tu len skutočnosť, že súdnictvo vykonávajú vysokoškolsky vzdelaní právnici s osobitnou špecializáciou. Dôležitá je aj kvalitná príprava sudcu na konkrétne rozhodnutie, jeho dôkladná znalosť nielen práva, ale pochopenie aj iných s riešením prípadu súvisiacich informácií (ekonomických, technických, medicínskych a pod.) Iba tak môže sudca čeliť vplyvu či závislosti od tých, ktorí danú problematiku ovládajú lepšie ako on a špecificky, možno účelovo ju interpretujú. S odbornosťou úzko súvisí a prelína sa aj ďalšia záruka jeho nezávislosti – jeho profesionálna etika, jeho mravné cítenie, nestrannosť, zodpovednosť, úcta k právu a spravodlivosti. Veď v činnosti sudcov sa vždy prelínajú právne a mravné postuláty.“ (Ottová, E.: Teória práva, Bratislava: Heuréka, 2006, s. 81, ISBN 80-89122-37-X).

¹⁴ Čipkár, J.: Etika, právo a environment, Košice: Právnická fakulta UPJŠ v Košiciach, 2001, s. 73, ISBN 80-7097-456-7.

¹⁵ Nález Ústavného súdu ČR sp. zn. Pl. Ús 34/04, citované podľa: Klíma, K. et. al.: Ústavní právo – 4. rozšírené vydání, Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 559, ISBN 978-80-7380-261-5.

¹⁶ V teórii práva sa hovorí o *osobnej* nezávislosti sudcu. (Vid': Ottová, E.: Teória práva, Bratislava: Heuréka, 2006, s. 80, ISBN 80-89122-37-X).

Dôvody výberu úspešného kandidáta neboli zrejme ani zo zápisnice zo zasadnutia súdnej rady. Rozhodol sa preto podať sťažnosť na Ústavný súd. V sťažnosti uviedol, že postup, ktorý zvolila súdna rada „nerešpektoval ústavne požadované zásady objektivity a odbornosti, v dôsledku čoho je jeho výsledkom svojvoľné (arbitrárne) rozhodnutie, ktoré je v rozpore s čl. 30 ods. 4 v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2 ústavy. Postup súdnej rady sa ocitol v nesúlade aj s viacerými medzinárodnými dohovormi. Arbitrárnosť rozhodnutia súdnej rady vyplýva z toho, že nemá žiadnu oporu v objektívnom hodnotení tých podmienok (náležitostí), ktoré musí spĺňať každý kandidát na funkciu sudcu. Ich stanovenie nie je vecou voľnej úvahy súdnej rady, pretože je určené jednotne pre všetkých sudcov SDES v čl. 223 ods. 1 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (...). Bolo preto povinnosťou súdnej rady pri voľbe kandidáta za takéhoto sudcu zaoberať sa týmito podmienkami, objektívne ich zhodnotiť, a až (a výlučne) na základe takéhoto hodnotenia rozhodnúť o kandidátovi na sudcu SDES za Slovenskú republiku.“¹⁷ Sťažovateľ poukazoval na skutočnosť, že „z dostupných materiálov súdnej rady (text jej rozhodnutia a výňatky zo zápisnice) vôbec nevyplýva, že by sa v rámci svojho rokovania po skončení ústnych vystúpení kandidátov vôbec zaoberala odbornými kritériami, ktoré musí spĺňať kandidát na sudcu medzinárodného súdneho orgánu, a už vôbec nie ich objektívnym posúdením vo vzťahu ku každému z kandidátov. Potom, ako kandidáti skončili svoje ústne vystúpenia, súdna rada pristúpila okamžite k hlasovaniu. Z toho jednoznačne vyplýva, že rozhodnutiu súdnej rady z 9. januára 2009 predchádzalo „konanie“, v ktorom absentovalo akékoľvek odborné a objektívne zhodnotenie požadovaných predpokladov uchádzačov na kandidáta na funkciu sudcu medzinárodného súdneho orgánu.“¹⁸

Ak tomu rozumieme správne, sťažovateľovi išlo v podstate o to, či kandidát, ktorý bol za Slovenskú republiku do SDES vybratý, dosahuje lepší osobnostný profil než kandidát, ktorý vo voľbe neuspel, resp. či sa súdna rada týmto kritériom pri svojom výbere vôbec zaoberala. V zmysle § 27g ods. 2 písm. b) zákona č. 185/2002 Z. z. o súdnej rade za kandidáta na sudcu, ktorý by mal pôsobiť za Slovenskú republiku v medzinárodných súdnych orgánoch, možno navrhnúť občana, ktorý je „bezúhonný, preukázateľne je významnou osobnosťou v odbore práva a jeho morálne vlastnosti dávajú záruku, že funkciu sudcu bude riadne vykonávať.“ Toto je kľúčové ustanovenie, o otáznosť naplnenia ktorého v predmetnom podaní sťažovateľovi zrejme išlo. Sťažovateľ zároveň tvrdil, že boli porušené aj ustanovenia Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, predovšetkým článku 223 ods. 1, podľa ktorého „sudcovia a generálni

¹⁷ Uznesenie Ústavného súdu SR č. III. ÚS 128/09-25 zo 14. mája 2009. zdroj: http://www.concourt.sk/rozhod.do?urlpage=dokument&id_spisu=305275, dostupné dňa 22.11.2011.

¹⁸ Tamtiež.

advokáti Súdneho dvora sa vyberajú z osôb, ktoré poskytujú záruku úplnej nezávislosti a ktoré spĺňajú potrebné kvalifikačné predpoklady požadované v ich krajinách na obsadenie najvyšších sudcovských funkcií alebo sú uznávanými odborníkmi v oblasti práva, sú vymenúvaní na základe vzájomnej dohody vlád členských štátov na obdobie šiestich rokov.“ V zmysle týchto ustanovení majú byť teda sudcovia SDES (v súčasnosti už SDEÚ) vyberaní na základe svojho odborného a morálneho profilu, ktorý je zárukou ich nezávislosti. To je obsiahnuté aj v ustanoveniach Zmluvy o fungovaní EÚ. V zmysle čl. 253 ods. 1 konsolidovaného znenia Zmluvy o fungovaní EÚ: „Sudcovia a generálni advokáti Súdneho dvora sa vyberajú z osôb, ktoré poskytujú záruku úplnej nezávislosti a ktoré spĺňajú potrebné kvalifikačné predpoklady požadované v ich krajinách na obsadenie najvyšších sudcovských funkcií alebo sú uznávanými odborníkmi v oblasti práva, sú vymenúvaní na základe vzájomnej dohody vlád členských štátov po porade s výborom uvedeným v čl. 255 na obdobie šiestich rokov.“ Podľa čl. 255 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ: „Zriadi sa výbor na účely stanoviska k vhodnosti kandidátov vykonávať funkciu sudcu a generálneho advokáta na Súdnom dvore a Všeobecnom súde predtým, ako vlády členských štátov vykonajú vymenovania uvedené v čl. 253 a čl. 254. Výbor sa skladá zo siedmich osôb vybraných spomedzi bývalých členov Súdneho dvora a Všeobecného súdu, členov aj vyšších vnútroštátnych súdnych orgánov a uznávaných odborníkov v oblasti práva (...).“ Zmluva o fungovaní EÚ teda dôsledne trvá na požiadavke, aby boli za sudcov SDEÚ (SDES) vyberané osoby s vysokými odbornými a morálnymi kvalitami, čo má byť zabezpečené práve poradnou právomocou spomínaného sedemčlenného výboru.

Podľa názoru sťažovateľa súdna rada tým, že v uznesení neuviedla, na základe akých dôvodov vybrala úspešného kandidáta na funkciu sudcu SDES, spochybnila splnenie uvedených požiadaviek vnútroštátnej aj európskej úpravy, vrátane ducha ustanovení Lisabonskej zmluvy, ktorá v tom čase síce ešte nenadobudla platnosť, „no Slovenská republika ju už ratifikovala, a tým na seba zobrala záväzok nekonať proti jej predmetu a účelu“¹⁹.

Ústavný súd vyzval súdnu radu, aby sa k sťažnosti vyjadrila. Súdna rada vo svojom vyjadrení poukázala na skutočnosť, že zo žiadneho z platných právnych predpisov nevyplýva, že by jej rozhodnutia mali byť odôvodnené. Tvrdila, že tak ako uznesenia Národnej rady Slovenskej republiky, prípadne uznesenia vlády Slovenskej republiky neobsahujú odôvodnenie, nemusia ho obsahovať ani jej uznesenia. Uviedla, že „takýmto spôsobom sa v Súdnej rade SR rozhodovalo aj v roku 2004, kedy Súdna rada SR uskutočnila voľby kandidátov na sudcu Európskeho súdneho dvora a sudcu Súdu prvého stupňa v Luxemburgu. Ak by sa malo dospieť k záveru, že námietka sťažovateľa je v tomto smere dôvodná, súčasne by to znamenalo aj

¹⁹

Tamtiež.

spochybnenie predchádzajúcej voľby, ako aj všetkých doterajších uznesení vydaných Súdnu radou SR.²⁰ V predchádzajúcej voľbe z roku 2004 bol súdnu radou za sudcu SDES zvolený práve sťažovateľ. Podľa názoru súdnej rady je sťažnosť neopodstatnená, pretože „obaja kandidáti sú osobnosti v odbornej právnickej verejnosti uznávané, teda známe aj členom Súdnej rady Slovenskej republiky. Obaja kandidáti, bez akýchkoľvek pochybností sú osoby, ktoré poskytujú záruku úplnej nezávislosti a splňajú potrebné kvalifikačné predpoklady požadované v Slovenskej republike na obsadenie najvyšších sudcovských funkcií, tak ako to upravuje čl. 223 (1) Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva.“²¹ Súdna rada dodala, že mala k dispozícii celý spisový materiál z predchádzajúcej voľby konanej v roku 2004, v ktorej už vtedy figurovali obaja súčasní kandidáti. Ich odborné kvality jej teda boli dobre známe.

Ústavný súd zvážil argumenty strán a skonštatoval, že uznesenia, ktoré súdna rada prijíma pri voľbe sudcov do medzinárodných súdnych orgánov, nie sú individuálnymi právnymi aktami ale právnymi aktami *sui generis*, ktoré nemusia obsahovať odôvodnenie. Absencia uvedenia dôvodov výberu úspešného kandidáta teda nespôsobuje ich neplatnosť. Ústavný súd však zároveň uviedol, že „na druhej strane nemožno vyvodiť záver, že by postup a rozhodnutie súdnej rady v súvislosti s voľbou kandidátov na funkcie sudcov, ktorí by mali pôsobiť za Slovenskú republiku v medzinárodných súdnych orgánoch, nebolo limitované ústavnou a zákonnou úpravou, prípadne, že by súdna rada disponovala v uvedených prípadoch neobmedzenou voľnou úvahou bez povinnosti rešpektovať relevantné právne kritériá týkajúce sa dotknutých sudcovských funkcií v medzinárodných súdnych orgánoch, ako aj samotného procesného postupu súdnej rady v procese navrhovania a voľby kandidátov na tieto funkcie.“²² Znamená to teda, že súdna rada je pri voľbe slovenského zástupcu do danej euroinštitúcie povinná zohľadniť aj osobnostné kvality kandidátov, čo jej ukladá domáca aj európska právna úprava. Možná absencia odôvodnenia jej uznesenia teda nič nemení na veci, že faktické zhodnotenie odborných a morálnych kvalít každého kandidujúceho sudcu musí prebehnúť.

Ústavný súd vzal v danom prípade na vedomie skutočnosť, že súdna rada mala k dispozícii celý spisový materiál z predchádzajúcej voľby, v ktorej obaja kandidáti už vystupovali a stotožnil sa s jej názorom, že „obaja kandidáti, bez akýchkoľvek pochybností sú osoby, ktoré poskytujú záruku úplnej nezávislosti a splňajú potrebné kvalifikačné predpoklady požadované v Slovenskej republike na obsadenie najvyšších sudcovských funkcií“, a to v zmysle požiadaviek

²⁰ Tamtiež.

²¹ Tamtiež.

²² Tamtiež.

vnútroštátnej aj európskej právnej úpravy.²³ Uviedol, že tento záver súdnej rady považuje za objektívny a správny. Dodal, že obaja kandidáti boli v minulosti schválení na obdobné pozície (teda na pozíciu sudcu SDES a sudcu Súdu prvého stupňa) aj na základe dohody vlád všetkých štátov Európskej únie a Európskych spoločenstiev o akceptácii navrhovaného kandidáta. Preto nemôže byť pochýb o osobnostných kvalitách žiadneho z týchto kandidátov.

Ústavný súd uzavrel, že vysoké odborné kvality a relatívna vyrovnanosť oboch uchádzačov podľa jeho názoru „vylučujú záver, že by súdna rada pri svojom rozhodovaní prekročila medze dovolenej úvahy, ktorú jej právna úprava pre účely voľby kandidáta na funkciu sudcu poskytuje“, nedošlo teda k porušeniu sťažovateľom označených ustanovení ústavy ani relevantných medzinárodných zmlúv a z rovnakých dôvodov nemožno postup súdnej rady považovať ani za rozporný s účelom konsolidovaného znenia Zmluvy o fungovaní EÚ.²⁴

Zmieneny prípad je podnetný pre niekoľko akademických myšlienok. Ak ústavný súd skonštatoval, že uznesenie súdnej rady o voľbe sudcu do medzinárodného súdneho orgánu nemusí byť odôvodnené, no dôvody jeho prijatia musia existovať a musia byť súladné s požiadavkami platnej právnej úpravy, medzi ktorými figuruje aj odborná a morálna spôsobilosť kandidáta, ponúka sa otázka, aké okolnosti by boli dostatočné na vznesenie pochybnosti o splnení týchto podmienok a akým spôsobom by ústavný súd skúmal ich dodržanie. Pokiaľ by napríklad v predmetnom prípade súdna rada nemala k dispozícii spisový materiál z predchádzajúcej voľby sudcov SDES a Súdu prvého stupňa, považoval by ústavný súd predloženú sťažnosť za opodstatnenú? Alebo by bolo potrebné aby boli obaja kandidáti v celkom jednoznačnom nepomere, pokiaľ ide o ich osobnostný profil (teda aby bol jeden z nich napríklad úplne verejne neznámym)? Zaujímavá je aj tá skutočnosť, že z formálneho hľadiska by ústavný súd mohol o otázke dodržania či nedodržania požiadavky osobnostnej úrovne kandidáta na sudcu SDES (SDEÚ) rozhodovať zrejme len v rámci konania o sťažnosti pre porušenie základných práv a slobôd fyzickej alebo právnickej osoby podľa § 49 a nasl. zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu SR (bolo tomu tak aj v uvedenom prípade), ktoré predstavuje konanie o ochrane individuálneho záujmu.²⁵ Požiadavka odbornosti sudcu je však, ako sme už uviedli, predpokladom sudcovskej nezávislosti a spravodlivého súdneho procesu ako takého - teda požiadavkou záujmu celospoločenského.

²³ Tamtiež.

²⁴ Tamtiež.

²⁵ Konanie Ústavného súdu začaté na základe podnetu v zmysle čl. 130 Ústavy SR sa z tohto hľadiska vyznačuje rovnakými znakmi.

3. ZÁVER

Predchádzajúce riadky je potrebné chápať ako v prvom rade akademické, nijakým spôsobom sa nesnažiace hodnotiť rozhodnutie a postup ústavného súdu v predmetnom prípade. Ide teoretickú úvahu o ústavných garanciách odbornej a morálnej úrovne sudcu pri jeho výbere do dôležitej inštitúcie. Teoretickosti rázu týchto myšlienok pridáva snáď aj tá skutočnosť, že pozícia sudcu SDES (SDEÚ) je natoľko významná, že sa dá relatívne ťažko predpokladať zanedbanie požiadavky dostatočnej osobnostnej úrovne kandidáta na túto funkciu (a to aj z toho dôvodu, že európske právo disponuje svojím vlastným systémom, ktorý má zabezpečiť jej dodržanie). Na záver možno vysloviť pranie, aby tomu bolo čo najčastejšie podobne aj v prípade nášho vnútroštátneho súdnictva.

Literature:

- Čipkár, J.: Etika, právo a environment, Košice: Právnická fakulta UPJŠ v Košiciach, 2001, 182 s., ISBN 80-7097-456-7

Klíma, K. et. al.: Ústavní právo – 4. rozšírené vydání, Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, 786 s., ISBN 978-80-7380-261-5

Krsková, A.: Etika právnického povolania, Bratislava: VO PraF UK, 1994, 129 s., ISBN 80-7160-065-2

Krsková, A.: Kritika súdnictva a potreba etického kódexu, In: Prístup k spravodlivosti - bariéry a východiská 8, „Presvedčivosť a transparentnosť rozhodovaniaia súdov“. Konferencia, Senec: VIA IURIS, 2009, s. 46-50

Krsková, A.: Kríza identity sudcu?, In: Justičná revue, 1994, roč. 46, č. 3-4, s. 10-22

Ottová, E.: Teória práva, Bratislava: Heuréka, 2006, 306 s., ISBN 80-89122-37-X

Posluch, M. - Cibulka, E.: Štátne právo Slovenskej republiky, Bratislava: Heuréka, 2006, 335 s., ISBN 80-89122-31-0

http://www.concourt.sk/rozhod.do?urlpage=dokument&id_spisu=305275, dostupné dňa 22.11.2011

<http://www.sudcovia.sk/Dokumenty/doveryhodnost-sudnictva-eurobarometer>, dostupné dňa 06.12.2011

Contact – email

nadezda.vaculikova@flaw.uniba.sk

martin.turcan@flaw.uniba.sk

*Dny práva 2011 – Days of Law 2011 [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2012 ISBN 978-80-210-5919-1 (soubor) 9788021047334. Dostupné z:
<http://www.law.muni.cz/content/cs/proceedings/>*